

Europees Landbouwfonds
voor Plattelandsontwikkeling:
Europa investeert
in zijn platteland

Vlaams Ruraal Netwerk

Planning

Werkjaar 2018

Alexander Spriet, Julie Mariën & Ariane Van Den Steen

**VLAAMS
RURAAL
NETWERK**

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Achtergrond: Vlaams Ruraal Netwerk binnen PDPO III	4
Situering van het Vlaams Ruraal Netwerk	4
Taken Vlaams Ruraal Netwerk in PDPO III.....	4
Keuzes binnen Vlaanderen	4
Organisatie Vlaams Ruraal Netwerk.....	5
3. Lessen uit het verleden: aandachtspunten voor de toekomstige werking	6
Op het vlak van organisatie van activiteiten	6
Op het vlak van communicatie.....	7
Op het vlak van transnationale ondersteuning.....	8
4. Planning Vlaams Ruraal Netwerk in 2018	9
Door de Europese Commissie verplichte taken	9
Voorstel focus in 2018.....	9
Mogelijke activiteiten.....	10
Varia.....	11
Bijlage 1: Planning Vlaams Ruraal Netwerk per maand	12

1. INLEIDING

Het Vlaams Ruraal Netwerk heeft in 2017 opnieuw heel wat activiteiten georganiseerd. [U kan de jaarevaluatie van 2017 via deze link lezen.](#)

Net als het jaar voordien werd in 2017 een enquête afgenomen bij onze stakeholders. Hierin werden niet alleen verbeterpunten opgenomen voor het Vlaams Ruraal Netwerk, maar werden ook suggesties gedaan voor een aantal activiteiten en thema's waarrond we activiteiten kunnen opzetten. Diegene die input hebben gegeven, wensen we van harte te bedanken.

Bij de uitvoering van onze planning zullen we in de mate van het mogelijke rekening houden met deze suggesties. Uw mogelijke opmerkingen of tips kunnen ons helpen, aarzel dus zeker niet deze door te geven! Daarnaast kan u ook steeds nog suggesties doen voor nieuwe of andere activiteiten.

In dit document kan u verdere achtergrondinformatie terugvinden over de situering van het Vlaams Ruraal Netwerk binnen PDPO III. Vervolgens wordt nog eens meegegeven wat de meerjarenplanning van het Vlaams Ruraal Netwerk inhoudt. Tot slot wordt toegelicht wat we voor u in 2018 in petto hebben. U zal hierbij merken dat we een aantal formules blijven aanhouden, zoals het organiseren van studiedagen, het opmaken van vier nieuwsbrieven, Lerende Netwerken LEADER, stakeholderoverleg ...

We hopen in ieder geval dat dit document u zal aanzetten om (opnieuw) naar (één van) onze activiteiten te komen of om contact met ons op te nemen.

Alvast veel leesplezier,

Vlaams Ruraal Netwerk

Vlaamse overheid
DEPARTEMENT LANDBOUW EN VISSERIJ

T +32 2 552 77 39
Koning Albert II-laan 35 bus 40
BE-1030 Brussel
www.vlaanderen.be/landbouw
www.ruraalnetwerk.be

////////////////////////////////////
////////////////////////////////////

2. ACHTERGROND: VLAAMS RURAAL NETWERK BINNEN PDPO III

Situering van het Vlaams Ruraal Netwerk

Europa zet via het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) verder in op zowel Pijler I (directe steun en marktmaatregelen) als op Pijler II (plattelandontwikkeling). Pijler II wordt vanuit het Europees Landbouwfonds voor Plattelandontwikkeling, kortweg ELFPO, gefinancierd. Het Vlaams Programma voor Plattelandontwikkeling (PDPO III) geeft invulling aan het Europese Plattelandsbeleid. Dit Vlaams programma biedt een ruime waaier aan van maatregelen die bijdragen tot de verdere uitbouw en versteviging van de activiteiten op het platteland.

Elke lidstaat of regio dient deze prioriteiten en doelstellingen uit te werken in een eigen programma. In België gebeurt dit op regionaal niveau. Vlaanderen werkte hiertoe het derde Programma voor Plattelandontwikkeling (PDPO III) uit.

In de uitvoering van PDPO III ligt een belangrijke rol weggelegd voor het Vlaams Ruraal Netwerk. Dit netwerk heeft als taak om de bij plattelandontwikkeling betrokken organisaties en overheidsdiensten bijeen te brengen en dit overkoepelend over de verschillende maatregelen. De missie van het Vlaams Ruraal Netwerk is 'Motor zijn van een groepsdynamiek voor een platteland in beweging'.

Taken Vlaams Ruraal Netwerk in PDPO III

Vanuit Europa worden een aantal verplichte taken opgelegd aan de Nationale Rurale Netwerken (zie artikel 54.3 Plattelandsverordening (EU) nr. 1305/2013, al vertaald naar de Vlaamse context):

- ▶ Het delen en verspreiden van bevindingen inzake monitoring en evaluatie van PDPO II en III;
- ▶ Het voeren van de algemene communicatie rond PDPO, in overleg met de beheerautoriteit en uitgewerkt via een communicatieplan, incl. communicatie naar een breed publiek;
- ▶ Het faciliteren van het doorstromen van goede praktijken en projectvoorbeelden;
- ▶ Het verstrekken en/of faciliteren van training- en netwerkactiviteiten voor Plaatselijke Groepen (in het bijzonder rond interterritoriale en transnationale samenwerking, onderlinge samenwerking en andere samenwerkingsvormen);
- ▶ Het faciliteren van thematische en analytische uitwisselingen tussen belanghebbenden in de plattelandontwikkeling, inclusief het delen en verspreiden van resultaten;
- ▶ Het actief bijdragen aan de werking van het European Network for Rural Development¹.

Deze worden door het Vlaams Ruraal Netwerk vertaald naar de vier strategische doelstellingen (zie "4. Meerjarenplanning Vlaams Ruraal Netwerk").

Keuzes binnen Vlaanderen

Binnen Vlaanderen worden volgende keuzes gemaakt m.b.t. het Vlaams Ruraal Netwerk:

---

¹ Het Vlaams Ruraal Netwerk blijft het nationaal aanspreekpunt voor de beide Belgische rurale netwerken.

- ▶ Continuering van het open en informeel karakter van het netwerk, zonder lidmaatschap;
- ▶ Oprichting van actiegroepen rond jonge landbouwers en de start van de actiegroep economische en ecologische weerbaarheid (voortvloeiend uit respons op enquête). De volgende jaren volgen er mogelijks nog actiegroepen rond bepaalde thema's, zoals 'kennis, opleiding en innovatie' en 'kwaliteit en vitaliteit van het platteland'. Deze actiegroepen dienen voor advies inzake de werking en de planning van de activiteiten van het VRN (opmerking: intussen zijn de actiegroepen hervormd tot het stakeholderoverleg);
- ▶ De meerjaren- en jaarlijkse werking van het Vlaams Ruraal Netwerk wordt opgehangen aan de vier strategische doelstellingen (SD) voor het Vlaams Ruraal Netwerk (met name de vertaling van de verplichte taken, zie 2.2 Taken Vlaams Ruraal Netwerk in PDPO III) en de strategische thema's (ST) van PDPO III anderzijds (zie "3. Meerjarenplanning Vlaams Ruraal Netwerk").

Organisatie Vlaams Ruraal Netwerk

Het Vlaams Ruraal Netwerk bestaat momenteel uit drie voltijdse werknemers: Ariane Van Den Steen (coördinator), Alexander Spriet en Julie Mariën. Deze drie collega's staan samen in voor de uitvoering van de taken en het actieplan.

3. LESSEN UIT HET VERLEDEN: AANDACHTSPUNTEN VOOR DE TOEKOMSTIGE WERKING

Op basis van de interne evaluatie van de werking in 2017 en op basis van overleg met de Coördinerende Cel Europees Plattelandsbeleid ziet het Vlaams Ruraal Netwerk volgende positieve- en verbeterpunten die naar de toekomstige werking worden meegenomen:

Op het vlak van organisatie van activiteiten

- Het Vlaams Ruraal Netwerk werkt steeds vaker op vraag van en in samenwerking met plattelandsactoren, wat overeenstemt met een groeiende bekendheid en waardering van onze werking. Er moet echter blijvend over gewaakt worden dat de link met PDPO behouden blijft. Elke vraag dient individueel beoordeeld te worden. Er moet ook duidelijk gesteld worden dat het VRN vanaf het begin van het proces betrokken moet worden. Anderzijds betekent dit dat onze bekendheid alleen maar toeneemt. Dit is een trend die we dus zeker en vast moeten behouden.
- De organisatie van maar liefst 14 studiedagen/infomomenten (intern en extern) in totaal is meer dan voldoende voor onze teambezetting. In 2018 zal opnieuw ingezet worden op de combinatie van een informatiemoment (“theorie”) met een excursie (“praktijk”).
- De organisatie van de ‘Lerende Netwerken’ voor de LEADER-coördinatoren en het stakeholderoverleg blijft gewenst. De organisatie van beide concepten vraagt heel wat voorbereiding, zowel praktisch als inhoudelijk. Dit moet steeds in het achterhoofd gehouden worden bij het opmaken van de jaarplanning en het inschatten van de werklast.
- Het Vlaams Ruraal Netwerk ging in 2017 op zoek naar diverse vormen van interactie met de stakeholders. Zo trachtten we via een brainstorm samen met hen een nodenanalyse te doen over opleiding en vorming in de landbouw. De brainstorm tijdens het stakeholderoverleg over multifunctionele landbouw had dan weer eerder als doel om elkaar te inspireren en voorbeelden te delen.
- Met onze studiedagen werden landbouwers, adviseurs, administraties, vzw’s ... bereikt. Hieruit blijkt nogmaals dat we met de juiste informatie onze stakeholders kunnen bereiken. Al hopen we toch nog meer landbouwers te bereiken.
- Bij de evaluaties van de studiedagen valt op dat deelnemers tevreden zijn over de praktische organisatie. Het tijdstip (10u – 16u) wordt geapprecieerd. Als we op toekomstige activiteiten landbouwers willen bereiken, dan is het aan te raden hier rekening mee te houden of zelfs met halve dagen te werken, omdat landbouwers dan niet een hele dag weg zijn van het bedrijf.
- Uit de evaluatieformulieren, die na afloop van de evenementen worden ingevuld door onze deelnemers, blijkt dat deelnemers nieuwe zaken bijleren of dat het een opfrissing vormt van wat al gekend is. Daarnaast delen ze ook mee wat ze met de informatie die ze hebben meegekregen, zullen doen. We trachten om bij de organisatie van onze activiteiten steeds de ruimte te laten om te netwerken.

- We moeten blijven waken over het feit dat de activiteiten gespreid worden over het hele jaar, zodat grote pieken kunnen worden vermeden. Bepaalde evenementen vragen meer organisatie en voorbereiding dan anderen.
- Voor de organisatie van activiteiten in het kader van 'Europa in je buurt' wordt samengewerkt met de andere ESI-fondsen. Na de organisatie dit jaar, werd beslist om dit concept te herhalen op een andere locatie, want het concept werd positief geëvalueerd.
- Opmerkingen/ suggesties van voorbije evenementen, die we meenemen naar volgend jaar:
  - Toelichtingen van de PDPO III-maatregelen concreter maken aan de hand van best practices of voorbeelden. Dus minder nadruk op de procedure en regelgeving, maar meer enthousiasmeren. Meer nadruk leggen op de zin en het nut van de maatregelen, a.d.h.v. voorbeelden uit de praktijk.
  - De toelichting eventueel zelf geven of de PowerPointpresentatie heel vroeg opvragen, zodat er goede afstemming is tussen de informatie die wordt gegeven door verschillende sprekers. En daarnaast iemand aan het woord laten over zijn/haar project dat met PDPO III-steun werd opgestart.
  - Vermijden dat er te veel informatie op te korte tijd wordt gegeven.
  - De locatie van de studiedag tijdens Agriflanders werd niet even positief onthaald. Indien we een studiedag herhalen tijdens een landbouwbeurs, zullen we nadenken over alternatieve locaties, al blijft dit wel een goede plaats om landbouwers te bereiken.
  - Ervoor zorgen dat deelnemers met de juiste verwachtingen aanwezig zijn op een studiedag of stakeholderoverleg. Voor het stakeholderoverleg gaven we dit tot hertoe steeds mondeling mee op de dag zelf. Maar deze uitleg werd soms net gemist door zij die iets later toekwamen. Daarom lijkt het beter om dit op voorhand per mail of telefonisch mee te geven.
- Er is een vraag naar het uitwisselen van goede praktijkvoorbeelden. We blijven in de toekomst inzetten op het tonen van mooie voorbeelden.

Op het vlak van communicatie

- In vergelijking met vorige jaren plaatsen we vaker informatie van derden op onze website (inhoud, oproepen, agendapunten, ...). Het merendeel van onze stakeholders weet wel dat ze steeds informatie mogen doorsturen om op onze website te plaatsen. We blijven hier tijdens de PDPO III-periode verder aandacht aan schenken. Ook de doorstroming van informatie van interne diensten binnen het Departement Landbouw en Visserij is verbeterd, bijvoorbeeld deadlines van projectoproepen van PDPO III-maatregelen. We blijven hier tijdens de PDPO III-periode verder aandacht aan schenken.
- In 2017 werd er één filmpje gemaakt over de maatregelen 'Versterken omgevingskwaliteit en vitaliteit van het platteland door samenwerking' en 'Versterken omgevingskwaliteit en vitaliteit van het platteland door investeringen'. De filmpjes van de maatregelen staan allemaal op [onze website](#), met uitzondering van KRATOS. Het filmpje over KRATOS zal ook nog online worden geplaatst. Ook externen kunnen steeds gebruik maken van deze filmpjes om de maatregelen toe te lichten.

- Via de jaarlijkse stakeholderbevraging wordt gepeild naar welke informatie de stakeholders van het Vlaams Ruraal Netwerk verwachten. Hier wordt in de mate van het mogelijke rekening mee gehouden. Dit is zowel voor onze stakeholders als voor het Vlaams Ruraal Netwerk een meerwaarde.
- Het Vlaams Ruraal Netwerk hield de online projectendatabank op de website ook in 2017 up-to-date. We blijven hier aandacht aan schenken.
- We leerden eind 2017 een nieuwe tool kennen voor het versturen van uitnodigingen en de nieuwsbrieven en wensen hier in de toekomst ook beroep op te doen.

Op het vlak van transnationale ondersteuning

- Het Vlaams Ruraal Netwerk plant het verderzetten van de actieve en proactieve aanpak die Vlaanderen in de voorbije jaren op internationaal vlak mee op de kaart heeft gezet. Hierbij blijft de aandacht gaan naar enkele thema's die reeds in het verleden werden behandeld, zoals de implementatie van het GLB-beleid. Er worden echter heel wat meetings, workshops ... georganiseerd. Het Vlaams Ruraal Netwerk zal deelnemen waar mogelijk. Er moet echter over gewaakt worden dat de eigen evenementen en publicaties hier niet onder te lijden hebben.
- We reageren ook op ad-hoc vragen van plattelandsactoren uit het buitenland die samenwerking zoeken met plattelandsactoren in het binnenland en brengen ze met elkaar in contact.

4. PLANNING VLAAMS RURAAL NETWERK IN 2018

Door de Europese Commissie verplichte taken

Het Vlaams Ruraal Netwerk zal de door de Europese Commissie verplichte taken uitvoeren (zie 1.2 Taken Vlaams Ruraal Netwerk in PDPO III). Binnen Vlaanderen werd de keuze gemaakt om te werken met strategische doelstellingen (SD) en thema's (ST) (zie "4. Meerjarenplanning Vlaams Ruraal Netwerk").

Voorstel focus in 2018

Naar alle externen toe:

- ▶ Focus op algemene informatie over PDPO III, verdere bekendmaking van het programma:
  - algemene communicatie en doelgroepgerichte communicatie (nieuwsbrief, publicaties, ...): studiedagen (algemeen of over sommige of een bepaalde maatregel), informatie verstrekken.
  - aanwezigheid op events van externen;
- ▶ Informeren over het volgende plattelandsontwikkelingsbeleid (na 2020).

Naar externen dicht bij PDPO toe:

- ▶ Ook in 2018 gaan we door constante interactie met onze partners na welke noden er heersen;
- ▶ Daarnaast houden we rekening met de timing van de oproepen. De oproepen worden gepubliceerd op onze website en/of in onze nieuwsbrief (ofwel via een toelichting in een artikel ofwel via een korte vermelding op de achterpagina van de nieuwsbrief) en rond het tijdstip van de oproep trachten we ook een event te organiseren rond een bepaald thema;
- ▶ Verdere ondersteuning van LEADER-groepen via de Lerende Netwerken LEADER. Mogelijk wordt ook gewerkt rond transnationale en interterritoriale samenwerking;
- ▶ Zijn er andere stakeholders: wie of wat? Op welke externe vragen moeten we ingaan en op welke niet?

Naar niet-Vlaamse externen toe:

- ▶ Behoud actieve deelname aan European Network for Rural Development, uitwisseling met andere Nationale Rurale Netwerken, contact opnemen met voorbeeldprojecten uit het buitenland ...

Voor VRN-team zelf:

- ▶ Aan monitoring en evaluatie doen, zelfevaluatie, impactmeting en netwerkanalyse i.s.m. Linn Dumez. De uitkomst hiervan telkens als focus meenemen voor de volgende jaren (LEADER en OKW: M&E, indicatoren, zelfevaluatie ...). Naast de constante (zelf)evaluatie, voeren we ook een evaluatie uit aan de hand van een enquête;
- ▶ Meestappen in de bevraging en eventuele vernieuwingen binnen het Team Communicatie;
- ▶ Het VRN tracht om meer visueel te communiceren en zal de mogelijke rol van sociale media onderzoeken;
- ▶ Vlaams EIP-netwerk verder ondersteunen.

Mogelijke activiteiten

In het algemeen trachten we bij het uitwerken van onze activiteiten te letten op een zo goed mogelijke geografische spreiding.

In 2018 zal specifiek ingezet worden op het informeren over het volgende plattelandsontwikkelingsbeleid (na 2020).

Naar alle externen toe: algemene informatie en organisatie van events:

- ▶ Diverse informatiemomenten (in Brussel, in de verschillende Vlaamse provincies);
- ▶ We bekijken of we een promotiecampagne rond PDPO op poten kunnen zetten.

Naar externen dicht bij PDPO III toe:

- ▶ Het Vlaams Ruraal Netwerk staat steeds open voor infomomenten in samenwerking met externen;
- ▶ Stakeholderoverleg;
- ▶ Organisatie van ervaringsplatformen voor medewerkers van de beheersdiensten in PDPO III.

Mogelijke activiteiten op vraag van derden (de link met PDPO III moet duidelijk zijn):

- ▶ Thema's van **ervaringsplatformen** worden telkens bepaald aan de hand van de evaluatie van het afgelopen ervaringsplatform, dus op vraag van de deelnemers;
- ▶ Een studiedag rond waterkwantiteit;
- ▶ Verderzetten van **Lerende Netwerken LEADER**.

Geplande activiteiten:

- ▶ **Publieke bevragingen** over de noden van de Vlaamse Landbouw, milieu gelinkt aan landbouw en het Vlaamse platteland, 15 februari in Rillaar en 22 februari in Waregem.
Eind november 2017 heeft de Europese Commissie in een mededeling de grote lijnen uit de doeken gedaan voor het toekomstige Gemeenschappelijk Landbouwbeleid.
Dit vormde de aanleiding voor de betrokken administraties om te brainstormen over de sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen van de Vlaamse land- en tuinbouw, het milieu, gelinkt aan landbouw, en het Vlaamse platteland. Tijdens de publieke bevragingen worden deze bevindingen verder besproken en wordt dieper op ingegaan met de stakeholders. Deze evenementen staan open voor elke burger en organisatie.
- ▶ De organisatie van **ervaringsplatformen**
Een ervaringsplatform heeft als doel om de betrokken beheersdiensten toe te lichten over hoe het Vlaams plattelandsontwikkelingsbeleid in de praktijk wordt omgezet. Op elk ervaringsplatform wordt een PDPO-maatregel uit de doeken gedaan, door middel van presentaties en getuigenissen. Deze informatiemomenten zullen telkens aansluiten bij een Uitvoeringscomité. Het eerste ervaringsplatform zal gaan over 'overnamesteun voor jonge landbouwers'.
In 2018 wordt de formule van een ervaringsplatform licht aangepast. Het tweede en derde ervaringsplatform zal namelijk gewijd worden aan goede voorbeelden uit het buitenland. Zo zullen we tijdens het tweede ervaringsplatform good practices uit het buitenland rond de PDPO-maatregel 'agromilieu-klimaatmaatregelen' aan bod laten komen.
- ▶ **Lerende Netwerken LEADER**
De belangrijkste doelstelling van lerende netwerken in het kader van LEADER is het verstrekken en/of faciliteren van training- en netwerkactiviteiten voor Plaatselijke Groepen, in het bijzonder rond regionale, transnationale en andere samenwerkingsvormen. Deze

lerende netwerken worden georganiseerd in samenwerking met de LEADER-coördinatoren en de Vlaamse Landmaatschappij (beheersdienst LEADER). Zowel in juni als in oktober zijn lerende netwerken gepland.

▶ **Europadag**

In alle lidstaten van de Europese Unie wordt traditioneel op 9 mei de dag van Europa, of kortweg Europadag, gevierd. In Vlaanderen slaan de verschillende ESI-fondsen de handen in elkaar en organiseren ze samen een activiteit. In 2018 zal op zaterdag 12 mei een evenement doorgaan op het Martelarenplein in Leuven, opnieuw onder de titel 'Europa in je Buurt'. Het Vlaams Ruraal Netwerk zal instaan voor de communicatie over het ELFPO (Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling).

▶ **Studiedag waterkwantiteit**

Op deze studiedag zullen onder andere enkele LEADER-projecten en VLIF-maatregelen in kader van waterkwantiteit toegelicht worden.

▶ **Stakeholderoverleg**

Er zal zowel in maart als in november een stakeholderoverleg georganiseerd worden. Het thema van het stakeholderoverleg in maart is opleiding en vorming (tweede deel, want in 2017 hebben hier reeds een eerste stakeholderoverleg aan gewijd). We willen samen met de betrokken stakeholders overgaan tot de opmaak van een actieplan voor (toekomstige) landbouwers.

Naar niet-Vlaamse externen toe:

- Via het European Network for Rural Development (ENRD) zullen **best practices** gedeeld worden. Dit kan aan de hand van projecten op de website van ENRD, maar ook door presentaties tijdens evenementen van bv. ENRD (zoals NRN Meetings etc.).

Activiteiten voor het VRN-team zelf:

- ▶ Behouden van onze interne werking met een trekker per thema;
- ▶ Positie binnen het Team Communicatie;
- ▶ Mogelijkheid bekijken voor een opleiding voor VRN als team;
- ▶ Opstellen van de nieuwsbrief;
- ▶ De organisatie van studiedagen, netwerkmomenten;
- ▶ Het onderhouden en up-to-date houden van de website;
- ▶ Deelname aan externe events, bijdragen aan thematische groepen van het ENRD ...

Varia

Presentaties die gegeven worden tijdens activiteiten van het Vlaams Ruraal Netwerk worden niet meer geprint. Voortaan zal het Vlaams Ruraal Netwerk de presentaties via e-mail of op USB-stick beschikbaar maken voor de deelnemers.

Er wordt bekeken of er nog een ander nuttig gadget kan aangekocht worden.

BIJLAGE 1: PLANNING VLAAMS RURAAL NETWERK PER MAAND

Er werd een voorlopige planning opgemaakt voor 2018. Dit document dient als werkdocument en kan nog wijzigen.

Eerste helft 2018

	COMMUNICATIE		EVENTS	ANDERE
	periodiek	extra		
jan				Planning 2018
feb			15/02 – Nodenanalyse stakeholders - Rillaar	
			22/02 – Nodenanalyse stakeholders – Waregem	
maart	Eerste nieuwsbrief		15/03 – Ervaringsplatform 'Overnamesteun voor jonge landbouwers'	
			29/03 – Stakeholderoverleg opleiding en vorming (deel 2)	
april				Rapport nodenanalyse
mei			12/05 - Europadag – Leuven	
			25/05 - Event landbouwjournalisten ABJA/BVLJ	
juni	Tweede nieuwsbrief		11/06 – Ervaringsplatform 'Voorbeelden agromilieuklimaatmaatregelen uit het buitenland'	
			12/06 – Lerend Netwerk LEADER	

Tweede helft 2018

	COMMUNICATIE		EVENTS	ANDERE
	periodiek	extra		
Juli				
augustus				
september	Derde nieuwsbrief		Studiedag waterkwantiteit	Netwerkanalyse VRN
oktober			Lerend Netwerk LEADER	Tweede helft: Enquête planning VRN 2019
november			Stakeholderoverleg landbouw en natuur / biodiversiteit: natuurboeren	Tweede helft: verwerken enquêtes planning VRN 2019
			Ervaringsplatform 'Voorbeelden PDPO-maatregel (nog te bepalen) uit buitenland'	
december	Vierde nieuwsbrief		Vorbereiding studiedag Agriflanders (innovatie – resultaten EIP en projectsteun VLIF)	Jaarverslag VRN
			Vorbereiding studiedag Agriflanders (Toelichting nieuw GLB)	